

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
*«31» травня 2021 року,
протокол № 13*

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

«31» травня 2020 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«РОЗРАХУНКИ ТА ПЛАТЕЖІ В ТУРИЗМІ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування**

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
кандидатка економічних наук,
«12» травня 2021 року

_____ Галина БУЛАТ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування
«14» травня 2021 року, протокол № 13.

Завідувач кафедри,
доктор економічних наук, професор
«14» травня 2021 року

_____ Віктор СИНЧАК

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка
«26» травня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«27» травня 2021 року, протокол № 8.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
«27» травня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор
1. Опис навчальної дисципліни	– 4
2. Заплановані результати навчання	– 5
3. Програма навчальної дисципліни	– 7
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 9
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 9
4.2. Аудиторні заняття	– 9
4.3. Самостійна робота студентів	– 10
5. Методи навчання та контролю	– 10
6. Схема нарахування балів	– 11
7. Рекомендовані джерела	– 11
7.1. Основні джерела	– 11
7.2. Допоміжні джерела	– 11
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	24 Сфера обслуговування
2.	Код і назва напрямку підготовки	–	242 Туризм
3.	Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Розрахунки та платежі в туризмі
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ППВ 4.6
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	третій
10.	Семестр	–	п'ятий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4 / 120
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	44
	% від загального обсягу	–	37,0
	лекційні заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	41
	семінарські заняття (годин)	–	26
	% від обсягу аудиторних годин	–	59
	самостійна робота (годин)	–	76
	% від загального обсягу тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	2,5
	самостійної роботи	–	4,2
	3) заочна форма навчання:		відсутня
	аудиторні заняття (годин)	–	x
	% від загального обсягу	–	x
	лекційні заняття (годин)	–	x
	% від обсягу аудиторних годин	–	x
	семінарські заняття (годин)	–	x
	% від обсягу аудиторних годин	–	x
	самостійна робота (годин)	–	x
	% від загального обсягу тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	x
	самостійної роботи	–	x
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ЗПО 4. Інформаційні системи та технології, ЗПО 9 Економіка туризму, ППО 6. Документаційне забезпечення діяльності туристичних організацій.
	2) наступні дисципліни	–	ППО 12.1 Менеджмент в туризмі, ППВ 5.7. Управління проектами в туризмі, ППВ 5.8. Інноваційний та проектний менеджмент в туризмі, ППВ 5.9 Планування та організація

туристичного бізнесу,
 ППВ 7.7 Страхування в туризмі,
 ППВ 7.8 Ризик-менеджмент в туризмі,
 ППВ 7.9 Економічна безпека туристичного
 бізнесу,
 БР Бакалаврська робота.

14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту. K22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем. K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу. K30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів, у тому числі з урахуванням пріоритетів європейської інтеграції України. ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки. ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання

(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)

1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату щодо проведення розрахунків та платежів в туризмі
1.2)	визначати основні функції фінансового механізму туристичного підприємства, його завдання та принципи
1.3)	охарактеризувати особливості здійснення ціноутворення на туристичні послуги
1.4)	визначити методіку організації грошових потоків в туристичній галузі
1.5)	знати інструктивні та методичні матеріали щодо здійснення планування обсягу та структури грошових потоків туристичного підприємства.

2. Розуміння

(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)

2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть категорійного апарату здійснення розрахунків та платежів в туристичній галузі
2.2)	описувати механізм організації та функціонування фінансового механізму підприємства
2.3)	дати обґрунтування на прикладі конкретного туристичного підприємства, суті та необхідності контролю за здійсненням розрахунків і платежів в туристичній сфері
2.4)	уміти аргументувати обов'язковість виконання функцій контролю та своєчасно виявляти порушення і недоліки в діяльності структурних підрозділів туристичного підприємства
2.5)	виділяти загальні принципи, вимоги та порядок складання фінансових планів підприємства
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	організувати проведення контрольної перевірки за здійсненням розрахунків і платежів в туристичній сфері
3.2)	складати фінансові стратегічні та поточні плани
3.3)	документально оформляти платежі та розрахунки туристичного підприємства
3.4)	розраховувати ціни на туристичні послуги
3.5)	виконувати комплекс окремих контрольних процедур
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати ефективність грошових потоків підприємства
4.2)	визначати планові показники операційної діяльності туристичного підприємства
4.3)	аналізувати необхідну інформаційну базу щодо проведення контрольної перевірки розрахунків і платежів в туристичній сфері
4.4)	визначати види необхідних контрольних процедур
4.5)	виділяти оптимальні процедури проведення контролю, враховуючи особливості діяльності туристичного підприємства
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати особливості витрат та прибутку туристичної фірми в короткому та довгому періодах
5.2)	пояснювати зв'язок доходів, витрат та фінансових результатів
5.3)	формулювати ознаки грошових розрахунків туристичної фірми
5.4)	встановлювати фактори впливу на зміни розміру майна туристичного підприємства в процесі його господарської діяльності
5.5)	формулювати обґрунтовані висновки щодо ефективності організації розрахунків, відповідності їх чинному законодавству тощо
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	проводити оцінку ефективності внутрішнього контролю туристичного підприємства
6.2)	аргументувати доцільність обраного методу калькуляції туристичних послуг
6.3)	встановлювати фактори впливу на формування прибутку підприємства
6.4)	робити висновок про комерційний туристичний бізнес, умови його розвитку
6.5)	визначати рівень суттєвості інформації в ході проведенні контролю
7. Створення (творчість)	

	<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1)	формуванню фінансовий механізм туристичного підприємства враховуючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів
7.2)	визначати оптимальну структуру фінансового відділу в залежності від особливостей діяльності підприємства
7.3)	розробляти стратегічні плани грошових потоків підприємства
7.4)	пропонувати застосування ефективних методів систематизації фінансової інформації для надання різним користувачам з метою прийняття управлінських рішень
7.5)	розробляти плани проведення контрольних заходів щодо перевірки розрахунків та платежів підприємства

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Комерційний туристичний бізнес, умови його розвитку

Структура туристичного бізнесу. Сфера виробництва: види, особливості функціонування, проблеми розвитку. Сфера фінансово-кредитного підприємництва: суть і основні ознаки. Сфера консалтингу: поняття та особливості. Туристичний продукт. Види турпродукту. Туристичне споживання. Спеціалізація і кооперація в економіці туризму. Концентрація виробництва в економіці туризму. Макроекономічна конкуренція на глобальному туристичному ринку. Франчайзингові відносини у готельному та туристичному бізнесі. Кумулятивний вплив туризму на національну економіку. Мультиплікатор туризму.

Тема 2. Операційна діяльність туристичного підприємства

Сутність підприємницької діяльності в туризмі. Зовнішнє і внутрішнє середовища туристичного підприємництва. Формування доходу туристичного підприємства. Стратегія формування та розподілу доходу. Структура витрат туристичного підприємства. Принципи розрахунку туроператором собівартості туру. Формування та розподіл прибутку туристичних підприємств. Джерела фінансування суб'єктів туристичного бізнесу. Власні джерела підприємництва. Кредитування. Основні й оборотні фонди туристичного підприємства. Оборотні фонди. Трудові ресурси туристичного підприємства. Мотивація та оплата праці працівників туристичного підприємства.

Тема 3. Фінансовий механізм туристичного підприємства та характеристика його основних елементів

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції. їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

Сутність та функції фінансів підприємств та їх місце у загальній фінансовій системі країни. Принципи організації фінансів. Фінансові відносини підприємства та їх види.

Поняття фінансового механізму підприємства та характеристика його основних елементів.

Тема 4. Грошові потоки туристичного підприємства

Грошові потоки туристичного підприємства як економічна категорія та показник діяльності. Стратегія управління грошовими потоками туристичного підприємства. Ідентифікація обсягу і структури грошових потоків туристичного підприємства. Методика аналізу грошових потоків туристичного підприємства. Напрями та методи оптимізації грошових потоків туристичного підприємства. Планування обсягу та структури грошових потоків туристичного підприємства. Платіжний календар.

Тема 5. Ціноутворення в туристичній сфері

Розробка туроператором нового туристичного продукту. Життєвий цикл туристичного продукту. Економічні основи ціноутворення. Принципи та фактори ціноутворення в туризмі. Принципи ціноутворення в закладах гостинності. Світовий досвід формування спеціальних тарифів на номери у готелях. Просування туристичного продукту. Реклама в комплексі просування туристичного продукту. Стимулювання збуту туристичного продукту. Інші засоби просування туристичного продукту. Формування системи розподілу туристичного продукту.

Тема 6. Розрахунки туристичного підприємства

Сутність і значення грошових розрахунків в діяльності підприємств, принципи їх організації. Порядок відкриття підприємствами рахунків у банківських установах. Види рахунків. Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, платіжними вимогами, акредитивами, чеками, векселями. Розрахунки при наданні факторингових послуг підприємствам, вимоги до їх проведення і сфера використання. Готівкові розрахунки на підприємствах і сфера їх застосування. Організація готівкових розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками. Фінансові і адміністративні санкції в системі грошових розрахунків.

Тема 7. Платежі туристичного підприємства

Сутність і значення платежів в діяльності туристичного підприємства, принципи їх організації. Види платежів. Організація платіжної системи туристичного підприємства. Податкові платежі підприємства. Платежі до фондів соціального страхування. Розробка платіжного календаря підприємства.

Фінансові і адміністративні санкції в системі грошових платежів.

Тема 8. Контроль за здійсненням розрахунків і платежів в туристичній сфері

Поняття, зміст і види контролю. Функції фінансового контролю. Організація контролю на підприємстві. Методи проведення контролю. Організаційні, змістовно-технологічні та узагальнюючо-коригуючі заходи контролю. Етапи процесу контролю в туризмі. Інформаційне забезпечення проведення контролю за здійсненням розрахунків і платежів в туристичній сфері.

Основні показники ефективності процесу контролю. Стратегічна спрямованість контролю. Економічність контролю. Орієнтація на досягнення результатів. Відповідність виду діяльності. Своєчасність контролю. Гнучкість контролю. Простота контролю. Доцільність контролю. Напрямки підвищення ефективності контролю в туризмі.

Тема 9. Планування обсягу та структури грошових потоків туристичного підприємства.

Сутність економічного планування діяльності туристичної компанії. Формування економічної стратегії туристичного підприємства. Планування продажу туристичного продукту. Планування діяльності готельного підприємства. Розробка експлуатаційної програми підприємств розміщення туристів. Планування доходів підприємств готельного типу. Планування товарообороту закладів харчування туристів. Планування чисельності працівників туристичного підприємства. Аналіз інтенсивності праці. Фінансове планування туристичної компанії. Планування різниці між прибутками та видатками підприємства. Планування ключових фінансових показників. Планування руху грошових

коштів туристичних підприємств. Оцінювання ефективності формування та використання грошових коштів. Бізнес-планування туристичної компанії. Маркетинговий план. Оперативний план. План трудових ресурсів. Фінансовий план.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Комерційний туристичний бізнес, умови його розвитку	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
2.	Операційна діяльність туристичного підприємства	12	2	2			8	-	-	-	-	-	-
3.	Фінансовий механізм туристичного підприємства та характеристика його основних елементів	16	2	4			10	-	-	-	-	-	-
4.	Грошові потоки туристичного підприємства	16	2	4			10	-	-	-	-	-	-
5.	Ціноутворення в туристичній сфері	16	2	4			10	-	-	-	-	-	-
6.	Розрахунки туристичного підприємства	14	2	4			8	-	-	-	-	-	-
7.	Платежі туристичного підприємства	14	2	2			10	-	-	-	-	-	-
8.	Контроль за здійсненням розрахунків і платежів в туристичній сфері	10	2	2			6	-	-	-	-	-	-
9.	Планування обсягу та структури грошових потоків туристичного підприємства.	12	2	2			8						
	Усього годин:	120	18	26	-	-	76	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;

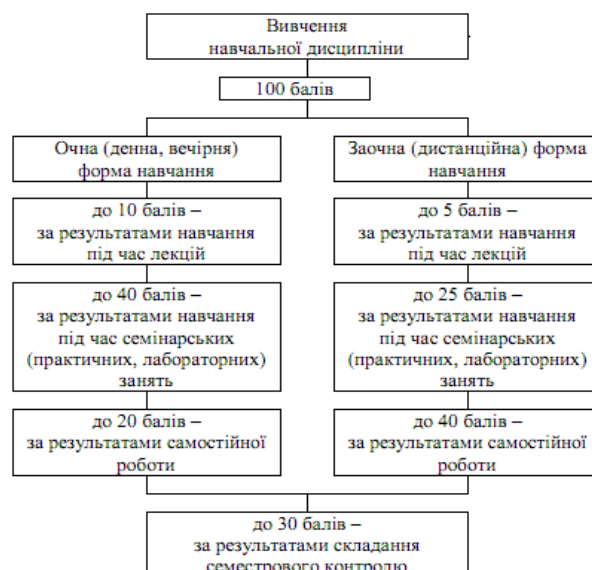
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на практичних заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;
- 6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає теоретичний та практичний блоки.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Андременко І. Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І. Б. Андременко, Н. М. Влащенко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2012. 308 с.

2. Благоразумова О. В. Економіка туризму : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни для студентів спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціалізації «Туризм» / О. В. Благоразумова. Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2019. 24 с.

3. Бугіль С.Я. Економіка туристичного підприємства: конспект лекцій. Львів : ЛНАУ, 2019. 106 с.

4. Городня Т. А. Економіка туризму: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. / Т. А. Городня, А. Ф. Щербак. К. : Кондор, 2012. 435 с.

5. Економіка туризму: теорія та практика: підруч. / Мальська М.П. Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 544 с.

6. Костащук В. І. Економіка і ціноутворення в галузі туризму [Текст] : навч. посіб. / В. І. Костащук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича.- Чернівці : Рута, 2012. 135 с.

7. Філоненко І. М. Економіка та організація туризму [Текст] : тексти лекцій та метод. рек. до викон. лаб. робіт для студ. природн.-геогр. ф-ту спец. «Географія і біологія», «Географія і краєзнавчо-туристична робота» / Філоненко І. М. ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 103 с.

7.2. Додаткові джерела

1. Герасименко В.Г. Основи туристичного бізнесу. Одеса : Чорномор'я, 1997. 160 с.

2. Дудяк Р. та Бугіль С. Розвиток туризму на міжнародному рівні. Вісник ЛНАУ : Економіка АПК. 2018. Вип. 25. С. 107-114.

3. Дудяк Р., Березівська О., Бугіль, С. Маркетингова цінова політика на ринку туристичних послуг. Вісник ЛНАУ : Економіка АПК, 2018. Вип. 25. С. 149-155.

4. Дядечко Л., Шимкова, В. Процесно-системний підхід до формування туристичних потоків. Вісник ДІТБ, 2006. № 10. С. 205-210.

5. Кальченко О. Економічна безпека підприємств туристичної сфери. Вісник Чернігівського державного технологічного університету : Серія «Економічні науки». 2013. № 1. С. 136–143.

6. Малик Л. Роль та місце туризму в економіці країни та розвиток туристичного бізнесу. Молодь і ринок. 2011. Вип. 3 (74). С. 67-72.

7. Поплавська Ж., Поплавський В. Фінансово-організаційні аспекти туристичного бізнесу. Фінанси України. 2006. № 1. С. 121–128.

8. Самойленко А. Роль туризму у світовій економіці. Інвестиції: практика та досвід, 2013. № 20. С. 72-76.

7.3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України / URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України / URL: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України / URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Міністерство фінансів України / URL:<http://www.minfm.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Державна податкова адміністрація України / URL: <http://www.sta.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Аудиторської Палати та Спілки аудиторів України / URL: <http://www.sau-aru.org.ua>.
7. Офіційний сайт газети «Дебет-Кредит» / URL: <http://www.dtk.com.ua>.